

A Miskolci Egyetem Habilitációs Bizottságának 1. sz. Módszertani levele

A Miskolci Egyetem Habilitációs Bizottsága a habilitáció indokoltan magas rangjának biztosítása céljából a Miskolci Egyetem Habilitációs Szabályzatát (a továbbiakban: Szabályzat) érintő egyes kérdésekben - az értelmezés és alkalmazás tárgyában - módszertani levele(ke)t fogadhatnak el, s hoznak nyilvánosságra.

Az 1.sz. Módszertani levél tárgya a Szabályzat 1.§ (3) bekezdésének értelmezése és alkalmazása, azaz az oktatói és az előadói képességnek a Miskolci Egyetem által „dr. habil.” címmel való elismerésének feltételei.

Igen fontos, hogy a Szabályzat megjelölt helyén felsorolt nyolc egységre bontott kritériumok mindegyikének a pályázó megfeleljen.

A Bizottság elvárja a pályázótól, hogy a benyújtott kérelem és mellékletei formailag is színvonalasak legyenek. A tudományági habilitációs tanácsok e téren is legyenek kellően igényesek. A pályázó a büntetlen előéletét három hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal igazolja.

ad.a) (önálló tudományművelő)

Doktori fokozattal rendelkezik, és a tudományos fokozat megszerzése óta – de legalább öt éve - magas szintű, önálló tudományos tevékenységet folytat.

A „tudomány önálló művelésére való képesség” tárgyát tekintve szűken értelmezendő, minthogy az a habilitáció tudományágára vonatkozik. A már minősítettek esetében a „tudomány önálló művelésére való alkalmasság” kérdése - az adott fokozat követelményei szerint - eldőlt. A habilitáció esetében azonban ennél magasabb a mérce.

ad.c) (elismertség aktivitásért)

Rendszeres, magas szintű szakirodalmi tevékenységet folytat előadóként hazai és külföldi szaklapokban, tudományos mű megjelentetése vagy kéziratban leadása révén, előadásokkal részt vesz hazai és nemzetközi tudományos rendezvényeken, vagy akinek munkásságát és eredményeit a tudományos szakmai közélet más módon elismerte.

A Szabályzat szóban forgó helyén írt vagylagosság (részvétel vagy elismerés) valójában példalózó felsorolás, amely a pályázótól elvárja, hogy munkássága és ennek elismertsége haladja meg határainkat. E kritérium körében értékelendő a megjelenés gyakorisága; a megjelenés fórumának presztízse; a kiérlelt gondolatanyag újszerűsége, fontossága és hasznossága; a pályázó fellépése által keltett (elismerő) visszhang; az idézettség.

Az a) és c) pontok egybevetett értelmezésével a Bizottság úgy találja, hogy a pályázó tudományos tevékenységének, melyet a doktori (PhD) fokozat megszerzése óta legalább öt éven keresztül igazolt - két alappillére van: a rendszeres szakmai-tudományos közéleti jelenlét bel- és külföldön, továbbá, hogy e működés színvonalának átlaga meghaladja a doktori (PhD) fokozat szintjét.

A Bizottság - tagjaiknak sajátos szakértelme szerint - ítéli meg a pályázó szakírói/szakelőadói teljesítményét és ennek visszhangját, illetve azt is, hogy melyek voltak a külföldi elismertséget – a pályázótól függetlenül - korlátozó tényezők.

ad.d) (széleskörű ismeretek)

Valamely tudományág területén széleskörű áttekintéssel és korszerű tudományos szakismerettel rendelkezik.

Azt, hogy a pályázó valamely tudományág területén széleskörű áttekintéssel és korszerű tudományos szakismerettel rendelkezik, elsősorban a bírálóbizottságnak kell megállapítania a kérelem és ennek mellékletei alapján, továbbá a kollokvium és a tantárgyi előadás színvonalának figyelembevételével.

A Bizottság, amelyet sem ebben, sem más kérdésben a bírálóbizottság álláspontja nem köti, a kritériumok között önállóan értékeli a „széleskörű ismeretek” meglétét, illetve hiányát, mind az eljárás megindításakor, mind az érdemi döntésében.

A Bizottságnak a pályázó közleményeire vonatkozó bel- és külföldi hivatkozások tárgyában álláspontja az, hogy azok mennyiségét és minőségi súlyát a maguk összességében és arra is figyelemmel kell mérlegelni, hogy az adott tudományág (tudományterület) és a pályázó munkásságának sajátosságait tekintve e téren miként alakulhat és alakul általánosságban a gyakorlat.

A Bizottság nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a kérelmező olyan tudományágban (tudományterületen) kérje habilitációs eljárás lefolytatását, amely eltér attól a megjelöléstől, amelyet diplomája (oklevele) annak idején - számára, mint kezdő értelmiségi számára - meghatározott tárgykörben, mint szakot igazolt. E kivételes helyzetben azt kell mérlegelni, hogy a pályázó - akár a tudományos fokozatának megszerzésével -, még inkább azonban a tudományos fokozat megszerzését követően kifejtett szakírói/tudományos/oktatói/tudományszervezői tevékenységével a habilitációs kérelemben megjelölt tudományágban (tudományterületen) érdemessé vált-e az eljárás megindítására, illetve érdemessé válhat-e a „dr. habil.” címre.

ad.e) (tananyagformáló készség)

Ismereteit áttekinthető, elsajátítható, logikus rendszerbe tudja foglalni, azaz tananyagformáló készséggel rendelkezik.

A tananyagformáló készség a Szabályzat szerint azt jelenti, hogy a pályázó az „ismereteit áttekinthető, elsajátítható, logikus rendszerbe tudja foglalni”. A „készség” itt tehát a bizonyított készséget jelenti. E készség bizonyításának eszközei az írott tananyagok, tansegédletek. A tananyag (tansegédlet) kifejezést a tudományterületi habilitációs tanácsok tágran értelmezik. Nem feltétlenül szükséges, hogy az nyomdai úton előállított legyen, de az sem, hogy használata a Miskolci Egyetemen kötelezően előírt legyen. Döntő szempont - formailag - a reprodukálhatóság, tartalmilag pedig a tudományterülethez kapcsolódó tantervi követelményeknek való megfelelés. A tananyagformáló készséget bizonyítani lehet tantárgyi program és tanmenet benyújtásával is. (Szabályzat 8.§ (7) bekezdés b) pont.) A Bizottság ezt a feltételt megszorítólag értelmezi, s felőle esetről-esetre dönt.

ad.f) (ismeretátadó készség)

Rendszerbe foglalt ismereteit szóban (előadásban) és írásban (jegyzet, tankönyv) át tudja adni, azaz ismeretátadó készséggel rendelkezik.

A jelen pontnak a szabályzat 11.§-ával egybevetett tartalma a szóbeliség követelményeit illetően az, hogy a pályázó közvetlenül, személyében és a hallgatóság jelenlétében nyilatkozik meg. Hangrögzítő berendezésről tehát a pályázó a tantárgyi előadást, illetve az idegen nyelvű összegzést nem tarthatja meg. Kizárt az is, hogy a pályázó előadmányát más személy közölje. Nem zárja ki viszont a szóbeliség követelménye, hogy a pályázó jegyzeteire támaszkodjék. Nem sérti a személyesség, a közvetlenség és a szóbeliség kívánalmát (sőt adott esetben szükségessé válhat) olyan segédeszközök, illetve berendezések, vagy módszerek igénybevétele, mint pl.: az írásvetítő, a piktogram, a magnetofon, a diagram, a szabadkézi rajz, idézetek felolvasása, kísérletek bemutatása, stb., amelyek megkönnyítik az anyag megértését. Az ismeretátadó készség írásbeli formáját illetően mellőzhetetlen követelmény, hogy a pályázó az általa egyedül, vagy másokkal írt tananyag (tansegédlet) szerzője legyen.

ad.g) (idegen nyelvi tudás)

Tudását anyanyelvén kívül idegen nyelven is képes átadni.

A Szabályzat 11.§-ának (10) bekezdése értelmében az idegen nyelven való előadókészséget a bírálóbizottság értékeli. A bírálóbizottság elnöke és tagja csak olyan személy lehet, aki a megjelölt idegen nyelvben jártas.

ad.h) (részvétel a tudományos-szakmai közéletben)

A tudományos szakmai közéletben tevékenyen részt vesz.

A szóban forgó közéletiség vonatkozhat akár bel-, akár külföldi fórumokon kifejtett tevékenységre. (Így pl.: regionális akadémiai bizottságban, ennek szakbizottságaiban, vagy munkabizottságaiban, a Magyar Tudományos Akadémiában, ennek bizottságaiban, külföldi, vagy belföldi, nemzetközi, tudományos-szakmai egyesületekben, műhelyekben kifejtett tevékenységre.) A részvétel nem merülhet ki a mere tagtságban. A részvétel akkor aktív, ha a pályázó tisztséget visel, illetőleg az adott szerv/testület/intézmény munkájában folyamatosan részt vesz. A g) pont szempontjából "közéleti résztvevő" az is, aki a tudományos minősítés szervezetrendszerében - pl.: mint opponens, bíráló bizottsági tag, habilitációs tanács tagja, szakértő - egynél többször vett, illetve vesz részt. Ugyanezen pont vonatkozik arra az esetre is, ha a pályázó nagyszabású hazai, illetve külföldi (nemzetközi) tudományos-szakmai rendezvényt szervezett meg.

**A Miskolci Egyetem Habilitációs Bizottságának
2. sz. Módszertani levele**

A tézisfüzet elkészítésénél, felépítésénél a műszaki-természettudományi területen az alábbiak betartását kívánja meg:

1. Minta a tézisfüzet címlapjára:

A Miskolci Egyetem Habilitációs Füzetei

Tudományos munkásság áttekintő összefoglalása

Írta

X.Y.,

aki a ..... Tudományok tudományágban „dr. habil.” cím elnyerésére pályázik

Miskolc

évszám

2. A tézisfüzet célja a doktori (PhD) - vagy kandidátusi - fokozat megszerzése óta végzett folyamatos tudományos tevékenység és az elért tudományos eredmények tömör bemutatása.
3. A tézisfüzet mögött nem áll disszertáció, ezért lényegesen eltér a „Kandidátusi (vagy Doktori) értekezés tézisei”-től. A tézisfüzetnek önmagában is érthetőnek és értékelhetőnek kell lennie, hiszen teljes tartalma a tudományos kollokviumon nem kerül ismertetésre.
4. A hangsúly a megelőző tudományos fokozat megszerzése utáni időszakon van, ezért az új eredményeknek élesen el kell válniuk a megelőző tudományos fokozat megszerzése előttitől. Ebből következik, hogy a doktori (PhD) - vagy kandidátusi - értekezésben összefoglalt munkásság és ennek eredményei a tézisfüzetben csak néhány oldalon szerepelhetnek.
5. A tézisfüzet felépítése:
  - *Idegen nyelvű (angol) összefoglaló (max. 1 oldal)*
  - *Bevezetés*
  - *Tartalomjegyzék decimális számozásban*
  - *A kutatott átfogó tématerületenként:*
  - *Irodalom kritikai elemzése - a saját kutatás nemzetközi, hazai kutatásokhoz való viszonya*
  - *Saját eredmények bemutatása, elemzése*
  - *Alkalmazott módszerek*
  - *Összefoglalás*

A tézisfüzet elkészítése folyamán a fogalmakat, betűszavakat definiálni, illetve a képletekben, diagramokban szereplő betűk jelentését össze kell foglalni. A magyar nyelvben nem, vagy nem eléggé meghonosodott fogalmaknál zárójelben meg kell adni a megfelelő idegen nyelvű kifejezést.

6. A szakirodalmi tevékenységet a pályázó által benyújtott kérelem más dokumentumai igazolják, ezért a tézisfüzet csak maximum a kandidátusi, illetve PhD után megjelent vagy elfogadott 20, a pályázó által legjelentősebbnek ítélt, sorszámozott publikációt tartalmazhat. (A publikáció követelménye, hogy az tudományos és nyilvánosságot kapott legyen.)
7. A tézisfüzet érthetőségét és értékelhetőségét nem szabad a publikációk áttanulmányozására utalni.
8. A téziseket A/4-es formátumban kell benyújtani. Az ábrák elkészítésénél figyelembe kell venni, hogy a füzet a sokszorosítást követően A/5-ös formátumú.

A Miskolci Egyetem Habilitációs Bizottságának 3. sz. Módszertani levele

A társadalomtudományok területén beadásra kerülő téziszfüzet elkészítésénél a 2. számú módszertani levél alábbiak szerint megváltoztatott 5. és 6. pontjának figyelembevételét és betartását tartja a Bizottság szükségesnek.

5. A Téziszfüzet felépítése

Bevezetés idegen, majd magyar nyelven. Ez tartalmazza röviden a kérelmező PhD/CSc értekezése tudományos eredményeinek, valamint a fokozat megszerzése utáni tudományos munkának főbb témák szerinti összefoglalását.

A kérelmező PhD/CSc fokozatszerzése óta végzett tudományos munkásságának ismertetése, kutatási témáinak, a vizsgált tudományos problémáknak és kutatási eredményeinek tartalmi összefoglalása (a publikációk tartalmi összegzése alapján).

E két pont összes terjedelme kb. két ív legyen (egy ív: 40 000 betűhely).

6. Ezen túlmenően, függelékként tartalmazza a téziszfüzet a PhD/CSc fokozatszerzés óta megjelent publikációk és megtartott tudományos előadások jegyzékét, mivel a pályázathoz egyébként mellékelte jegyzéket a nyilvános habilitációs eljárásra meghívottak nem kapják meg, csupán a téziszfüzetet. Amennyiben a pályázó a PhD/CSc fokozat szerzése előtti publikációit és előadásait is fölveszi a jegyzékbe, ezt a továbbiaktól egyértelműen és világosan el kell különíteni. A lista bontása a következő legyen: külföldi publikációk, belföldi publikációk (ezen belül idegen nyelven illetve magyar nyelven), s minden kategóriában a következő sorrendben: könyv, tanulmány kötetben, tanulmány tudományos folyóiratban, tanulmány egyéb periodikában.

Az előadások listája évenkénti sorrendben, a következő beosztásban: nemzetközi konferencia külföldön, nemzetközi konferencia belföldön, belföldi konferenciák.

Hivatkozások és ismertetések a publikációkról és az előadásokról.

Egyetemi Habilitációs Bizottság döntése

Az Egyetemi Habilitációs Bizottság döntése alapján 2013. november 15-től a habilitációs pályázathoz **csatolni kell a MAB egyetemi tanári** pályázat kitöltött, pontozott – tudományterületenként eltérő – **bírálati lapját**. A lap kitöltéséhez a tudományági habilitációs bizottság tagjai adnak módszertani segítséget. Habilitációs eljárás akkor indítható, ha a pályázó eléri a minimálisan szükséges pontszám 80 %-át.

A bírálati lapok letölthetők az alábbi címről:

<https://www.mab.hu/eljarasok/>